

Opiskelijana OPVA-opinnoissa: Persoonakuvaukset

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Tausta ja lähtökohdat

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman OPVA haltuun - Framåt med SSS-hankkeen verkostotyöskentelyssä pohdimme yhteisesti tunnistavatko koulutuksen järjestäjät opiskelijoiden todelliset tuen tarpeet ja vastaavatko OPVA-opinnot näihin tuen tarpeisiin kohdennetusti ja oikea-aikaisesti. Verkostossa todettiin, että oppilaitoksissa on tärkeä tiedostaa, keitä OPVA-opintoja tarvitsevat opiskelijat ovat, jotta OPVA-toteutukset voidaan rakentaa opiskelijalähtöisesti.

Hanketyö mahdollisti yhteisen ajattelun ja yhteiskehittämisen laajassa asiantuntijaverkostossa. Opiskelijapersoonakuvauksia on ollut prosessin eri vaiheissa työstämässä yli 400 opetus- ja ohjausalan ammattilaista, yhteensä 63 ammatillisesta oppilaitoksesta.

Hyödyntämällä palvelumuotoilun menetelmiä saimme työskentelyyn empatiaa opiskelijoita kohtaan ja pystyimme tuomaan esiin opiskelijoiden piileviä tarpeita. Suunnittelu ja osallistava kehittäminen monialaisessa tiimissä toi työskentelyyn uusia näkökulmia. Opiskelijapersoonat on viimeistelty Canva graafisen suunnittelun verkkotyökalulla.

Tämä teos on lisensoitu Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä. Lisenssi nähtävillä osoitteessa <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.fi>.

Näin tutustut

Opiskelijapersoonat ovat tiivistettyjä kuvauksia siitä, millaisia yksilöitä meillä oppilaitoksissamme on tutkinto-opiskelijoina. Opiskelijoiden taustat, motivaatio, vahvuudet, toiveet, tarpeet ja huolenaiheet ovat hyvin moninaisia, vaihtelevia ja vivahteikkaita. Opiskelijapersoonat edustavat monenlaisia opiskelijoitamme omine ominaisuuksineen.

Opiskelijapersoonien demografiset tekijät eivät ole opintojen järjestämistä määrittävä tekijä eikä niihin kannata liikaa tuijotella: Eppu voisi yhtä hyvin olla Myriam ja Teemu voisi olla iältään vaikka kolmikymppinen. Taustatekijöitä olennaisempaa on huomioida opiskelijan kokonaistilanne, hänen henkilökohtaiset tavoitteensa ja miten voimme tukea häntä haasteiden ratkaisemisessa.

Opiskelijapersoonien tarkoituksena on muistuttaa, että henkilökohtaistamisen ja OPVA-opintojen järjestämisen lähtökohtana ovat opiskelijoiden yksilölliset tarpeet. Yksilöllisiin tarpeisiin voidaan vastata myös ryhmämuotoisilla OPVA-opinnoilla, kun tunnistamme opiskelijapersoonia yhdistävät oppimista edistävät ja estävät tekijät. Tärkeää on pohtia, millaiset toiminta- ja toteutustavat, didaktiset ja pedagogiset ratkaisut sekä sisällölliset asiat tukevat parhaiten erilaisten opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien kehittymistä.

Mohammed, 28 vuotta

Persoona 1: Malttamaton opiskelija

Kuvituskuva. Kuvan henkilö ei ole Mohammed.

Tausta:

Mohammed opiskelee perustutkintoa, alan valintaan on vaikuttanut vahvasti työllistymismahdollisuudet ja aiempi työkokemus. Mohammed on opiskellut kotoutumiskoulutuksessa aikuisten perusopetuksen oppimäärän, koulutustaustaa löytyy myös kotimaasta. Mohammed haluaa nopeasti tutkinnon, päästäkseen työelämään tienaamaan.

Tavoitteet ja motivaatio:

- Työllistyminen ja toimeentulon varmistaminen
- Suomen kansalaisuus
- Tutkinnon suorittaminen nopeasti

Haasteet ja huolenaiheet:

- Realistinen käsitys omista kieli- ja opiskelutaidoista sekä työelämävalmiuksista puutteellinen
- Suoritusmerkintöjen kertyminen oppimista tärkeämpää

Elämäntilanne:

Naimisissa, perhe lähtömaassa

Opiskelutilanne:

Opiskelee ensimmäistä tutkintoa Suomessa

Onnistumisen avaimia opetuksen ja ohjauksen tueksi:

- Strukturoidut opinnot, valmis lukujärjestys, selkeät ohjeet ja yksilöllinen ohjaus
- Oppimisen hyötyjen selkeyttäminen tavoitteiden saavuttamiseksi
- Opiskeluun sitouttaminen ja tavoitteiden asettamisessa tukeminen
- Toiminnallinen työskentely opetuksessa, ohjauksessa sekä arvioinnissa
- Kannustaminen suomen kielen käyttämiseen vapaa-ajalla

Timiro, 45 vuotta

Persoonaa 2: Toiveikas opiskelija

Kuvituskuva. Kuvan henkilö ei ole Timiro.

Elämäntilanne:

Suurperheen äiti

Opiskelutilanne:

Opiskelee ensimmäistä tutkintoa

Tausta:

Timiro opiskelee perus- tai osatutkintoa, alalle hänet on ohjattu työllistymismahdollisuuksien perusteella. Hän on asunut Suomessa jo vuosia, elämä on pyörinyt perheen ja lasten kasvatuksen ympärillä. Aiempaa opiskelutaustaa kotimaasta ei ole ja Suomessa opiskelu on elämäntilanteen vuoksi ollut rikkonaista. Suomen kielen taito sekä luku- ja kirjoitustaidot ovat vähäiset. Timiro kertoo olevansa motivoitunut oppimaan ja haluaa työpaikan.

Tavoitteet ja motivaatio:

- Koko tutkinnon suorittaminen ja työllistyminen
- Itsenäisen toimeentulon vahvistaminen
- Innostuu opiskelusta ja ottaa avun hyvin vastaan

Haasteet ja huolenaiheet:

- Heikot opiskeluvalmiudet ja oppimaan oppimisen taidot
- Puutteellinen tietotaito yhteiskunnallisesta osallisuudesta
- Opiskelun yhteensovittaminen arjen ja muun elämän kanssa

Onnistumisen avaimia opetuksen ja ohjauksen tueksi:

- Selkeä HOKS-prosessi: opiskelun tavoitteet ja edellytykset
- Vahva tuki suomen kielen oppimiseen sekä opiskelutaitojen hankkimiseen
- Tuki opintoihin kiinnittymiseen ja työelämän perustaitoihin
- Vertaisryhmän tuki, yhdessä oppiminen ja myönteiset kokemukset oppimisesta
- Kannustaminen suomen kielen käyttämiseen vapaa-ajalla

Eppu, 15 vuotta

Persoonaa 3: Epävarma opiskelija

Kuvituskuva. Kuvan henkilö ei ole Eppu.

Elämäntilanne:

Alaikäinen, asuu
huoltajan/huoltajien kanssa

Opiskelutilanne:

Oppivelvollinen, opiskelee

Tausta:

Eppu on tullut opiskelijaksi yhteishaun kautta, ala on valikoitunut sattumanvaraisesti. Peruskoulun koulumenestys on ollut heikkoa, erityisesti haasteita on matemaattisissa taidoissa. Eppu tykkää toiminnallisesta työskentelystä, peruskoulussa kotitalous ja tekniset työt ovat olleet lempiaineita. Eppu ei odota suurta koulumenestystä, vaan "läpi päästy" on riittävän hyvä. Koulukaverit ovat Eppulle tärkeitä, mutta uusissa sosiaalisissa tilanteissa voi olla epävarma ja jännittyneenä.

Tavoitteet ja motivaatio:

- Kaverit ja mobiililaitteet tärkeitä elämän sisältöjä
- Toiminnallisuus ja tekemällä oppiminen
- "Kunhan pääsen läpi" -asenne

Haasteet ja huolenaiheet:

- Keskittyminen ja hankaluus paneutua annettuihin tehtäviin
- Epävarmuus ja huoli omasta roolista kaveripiirissä
- Puutteita opiskelutaidoissa ja aine-sisällöissä

Onnistumisen avaimia opetuksen ja ohjauksen tueksi:

- Tuki omien tuen tarpeiden, vahvuuksien tunnistamiseen ja hyvinvoinnista huolehtimiseen.
- Tuen tarpeet kartoittamalla oikeisiin asioihin kohdennettu ja oikean tasoinen tuki
- Selkeät ohjeistukset, tehtävänannot ja perusteellinen ohjaus
- Omiin kykyihin uskomisen tueksi onnistumisen kokemukset ja jatkuvan palautteen anto

Kaya, 45 vuotta

Persoonaa 4: Kiireinen opiskelija

Kuvituskuva. Kuvan henkilö ei ole Kaya.

Elämäntilanne:

Naimisissa & teini-ikäiset lapset

Opiskelutilanne:

Alanvaihtaja, opiskelee työhönsä

Tausta:

Kaya on tullut opiskelijaksi jatkuvan haun kautta, ala on valikoitunut elämäntilanteen ja mielenkiinnonkohteiden pohjalta. Tavoitteena hänellä on nopea valmistuminen ja uudelle alalle työllistyminen. Kayan arki on todella kiireistä ja hektistä, teini-ikäiset lapset, oma jaksaminen ja puolison tilanne vaikuttavat Kayan opiskelukykyyn. Aiemmistä opinnoista on Kayalla kulunut jo pidempi aika.

Tavoitteet ja motivaatio:

- Haluaa päästä nopeasti uudelle urapolulle
- Uuden oppiminen innostaa
- Erittäin motivoitunut saavuttamaan omat tavoitteensa

Haasteet ja huolenaiheet:

- Perheen taloustilanne ja henkilökohtaiset haasteet
- Puutteelliset digitaaliset ja ammatilliset taidot
- Kiireinen arki ja ajankäytön priorisointi

Onnistumisen avaimia opetuksen ja ohjauksen tueksi:

- Yksilöllinen ohjaus sekä tuki opintojen suunnitteluun ja seurantaan
- Tuki ajankäytön realistiseen organisointiin sekä opintojen ja arjen yhdistämiseen
- Tuki matemaattisten taitojen, digitaalisten taitojen ja ammattikielen vahvistamiseen
- Yksilöllisesti suunniteltu opintopolku, joka mahdollistaa työskentelyn opintojen aikana

Venni, 17 vuotta

Persoonaa 5: Väsynyt opiskelija

Kuvituskuva. Kuvan henkilö ei ole Venni.

Elämäntilanne:

Alaikäinen, huoltaja(t) vaikeasti tavoitettavissa

Opiskelutilanne:

Oppivelvollinen, opiskelee perustutkintoa

Tausta:

Venni on tullut opiskelijaksi oppivelvollisuuden vuoksi, ala on valikoitunut sattumanvaraisesti kuulopuheiden perusteella. Vennillä on peruskoulusta päällimmäisenä mielessä huonot kokemukset. Hän kokee saaneensa ”paskaa niskaan” myös erilaisissa viranomaistilanteissa. Kun hyvinvointi ja elämänhallintakin sakkaa monella elämän osa-alueella, on tällaisen möykyn edessä helpointa todeta ”ei jaksa, ei pysty, ei kykene”.

Tavoitteet ja motivaatio:

- Ei tavoitteita ja motivaatiota opiskelun ja tulevaisuuden suhteen
- Täysi-ikäistyminen ja sen tuoma vapaus
- Ilmaisen koululounaan ja kaverien vuoksi käy koulussa silloin tällöin

Haasteet ja huolenaiheet:

- On vakuuttunut, ettei osaa
- Arjen hallinnan ja elämäntilanteen tuomat haasteet opiskeluun ja käyttäytymiseen
- Opiskelutaidot vähäiset tai piilossa muiden haasteiden alla

Onnistumisen avaimia opetuksen ja ohjauksen tueksi:

- Tuki itsetunnon vahvistamiseen sekä omien tarpeiden ja vahvuuksien tunnistamiseen
- Tuki oman toimijuuden vahvistamiseen ja osallisuuden kokemuksen saavuttamiseen
- Onnistumisten kokemusten sekä kuulluksi tulemisen kokemusten vahvistaminen
- Oppilaitoksen monialaisen tukiverkoston palveluiden hyödyntäminen

Teemu, 18 vuotta

Persoonana 6: Tekevä opiskelija

Kuvituskuva. Kuvan henkilö ei ole Teemu.

Elämäntilanne:

Nuori aikuinen, avoliitossa

Opiskelutilanne:

Oppisopimusopiskelija

Tausta:

Teemu aloitti opinnot päiväopiskelijana, mutta siirtyi oppisopimusopiskelijaksi, koska aiempi opiskelumuoto ei tuntunut mielekkäältä. Hänelle riittää, että pääsee läpi opinnoista tyydyttävällä tasolla. Peruskoulussa lukuaineet ja varsinkaan kielet eivät olleet mieluisia. Teemu on lapsesta tykännyt "korjata" erilaisia vempelitä, hän tarttuukin asioihin yleensä käytännönläheisellä otteella. Mobiililaitteita käyttää vain todellisessa tarpeessa.

Tavoitteet ja motivaatio:

- Nopeasti työelämään ja tienaamaan -asenne
- Suoritusmerkintöjen säännöllinen kertyminen
- Työpaikka mieluisin oppimisympäristö

Haasteet ja huolenaiheet:

- YTO-opinnot eivät etene, digitaaliset oppimisympäristöt eivät motivoi
- Lähiopetuksen ja työn yhteensovittaminen
- Fyysinen väsymys, riski opintojen keskeyttämiseen

Onnistumisen avaimia opetuksen ja ohjauksen tueksi:

- Tuki opintojen etenemisen suunnitteluun, opintojen aikatauluttamiseen ja digitaalisten oppimisympäristöjen käyttöön sekä viestintätaitojen vahvistamiseen
- Tuodaan esiin koko tutkinnon suorittamisen hyödyt Teemun tulevaisuutta ajatellen
- YTO-opintojen integroiminen ammatillisiin sisältöihin ja työpaikalle
- Opintojen etenemisen säännöllinen seuranta ja joustavien tukimuotojen tarjoaminen (kirjaus oppisopimukseen)

Johan, 58 vuotta

Persoonaa 7: Jarrutteleva opiskelija

Kuvituskuva. Kuvan henkilö ei ole Johan.

Elämäntilanne:

Naimisissa & aikuiset lapset

Opiskelutilanne:

Alanvaihtaja

Tausta:

Aiemmin pitkän työuran yhden työnantajan palveluksessa tehnyt ja työtapaturmassa loukkaantunut Johan opiskelee "pakon edessä" uudelle alalle. Ala on valikoitunut lähinnä nykyinen terveydentila ja toimintakyky huomioiden. Johanin aiempi työ ei ole sisältänyt juurikaan akateemisia tai digitaalisia taitoja edellyttäviä tilanteita. Eläkeikä lähestyy, eikä työelämäkään enää välttämättä Johania niin nappaisi.

Tavoitteet ja motivaatio:

- Taloudellinen tuki opintoihin
- Eläkkeelle pääsy houkuttelee
- Sosiaaliset tilanteet ja "kahvihuone-keskustelut" vertaisten kanssa

Haasteet ja huolenaiheet:

- Digikammo, ei halua opetella käyttää digilaitteita määräänsä enempää
- Ei tietokonetta, ei voi opiskella etäyhteyksin
- Opiskeluun käytettävä aika ja resurssit

Onnistumisen avaimia opetuksen ja ohjauksen tueksi:

- Tuki ja kannustus tarvittavien digitaalisten työkalujen käyttöön.
- Opiskelutaitojen vahvistaminen/ hankkiminen ja siihen motivointi
- Tuki tavoitteiden asettamiseen
- YTO-opintoihin motivointi (tai osatutkintomahdollisuuden pohdinta)
- Työnhakutaitojen ajantasaistaminen

Kuvien lähdeluettelo

- **Mohammed:** image by Naassom Azevedo from Pixabay. Saatavilla: <https://pixabay.com/photos/man-student-campus-model-male-6027027/>
- **Timiro:** image by Werner Pfennig from Pexels. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/woman-wearing-headscarf-6477482/>
- **Eppu:** image by Olenka Bohovyk from Pexels. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/portrait-of-teenage-boy-9886884/>
- **Kaya:** image by Ron Lach from Pexels. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/photo-of-woman-covering-her-face-8086359/>
- **Venni:** image by John Rae Cayabyab from Pexels. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/woman-wearing-white-dress-shirt-crossing-her-arms-3029471/>
- **Teemu:** image by Andrea Piacquadio from Pexels. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/man-in-black-jacket-and-black-knit-cap-inspecting-car-engine-3807277/>
- **Johan:** image by: Juan Pablo Serrano Arenas from Pexels. Saatavilla: <https://www.pexels.com/photo/portrait-photo-of-man-in-white-crew-neck-t-shirt-with-assorted-hand-tools-in-background-1139743/>

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET